

GAZETA KORRESPONDENTA WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 22. LISTOPADA ROKU 1799. w PIĄTEK

Najjaśniejszy Król Jęgomść Pruski, Uregulowanie długów Króla Jmć Stanisława Augusta i bywsej Rzpltey Polskiej, przez wspólną trzech Najjaśn: Dworow Kommissyą dopełnione, najlaskawiej zaaprobawwszy: następnie te tylko z pomiędzy tychże długów i pretensyi za rzetelne przez nią uznanych, na swoy udział przyjąć raczył; których summy pod numerami zapisania onych w Protokół wyrażone, w oddzielnie (dla wygody interessowanych) sporządzonej specyfikacyi są umieszczone. (*)

Zeby zaś każdy mógł być uwiadomionym iak sobie ma postąpić, następujące prawidła do wiadomości publiczney podają się.

1. Jedynie w wzwyż rzeczoney specyfikacyi przez numera ich inkrypcyi lub z nazwiska, tudzież z przyłączeniem przyznanych im sum, wyrażeni wierzyciele na zaspokojenie ze skarbu N. K. Jmci Pruskiego, przyjęci zostali, oprócz tych zaś, żadni inni.

2. Ci więc wierzyciele, których N. K. Jmć Pruski na swoią sędę przyjąć raczył, w dniach, publicznym uwiadomieniem wkrótce przeznaczyć się im mających, przyznane sobie summy od niżej podpisanych kommissarzy, a to pomniejsze kwoty w gotowiznie, inne zaś w rekognicyach obligowych (reconnoiffances) odbierać będą.

3. Takowe rekognicje obligowe w przepisanym w tychże przeciagu czasu, przed Królewską Dyrekcją kompanii morskiej w Berlinie, produkowane koniecznie być muszą, w niedopełnieniu zaś tego, już więcej akceptowanemi ani wypłacanemi nie będą.

4. Każdy wierzyciel dla odebrania należney sobie obligowej rekognicyi lub gotowizny, na terminie, który mu się przeznaczy, osobiscie, lub też przez swego pełnomocnika przed kommissarzami Królewsko-Pruskiemi ma się stawiać.

5. Jeżeli się wierzyciel sam osobiscie stawi, a kommissarzom jeszcze dobrze znanym nie jest, w takowym razie, przez użycie świadectwa osoby zakredytowanej, iako tym jest istotnie za kogo się udaje, okazać będzie powinien.

6. Jeżeli zaś pełnomocnika sobie obierze, tedy przez autentyczną plenipotencją, w przyzwoitym sobie sądzie na niego uczynioną, legitymować go, obowiązany będzie.

7. Będzie obowiązkiem każdego wierzyciela, aby odbierając obligową rekognicją lub gotowiznę, skrypta albo inne dokumenta, na których się dług lub pretensya jego gruntuie, złożył i dał kwit na odebranie obligowej rekognicyi albo gotowizny.

8. Jeżeli w imieniu zmarłego wierzyciela sukcesorowie wypłaty żądać będą, to zaświadczeniem od zwierzchności pod którą zostają, dowieść są obowiązani, iż oni są istotnie jedynemi onego dziedzicami.

9. Legitymacya takowa osobliwie jest potrzebną w tym przypadku, jeżeli ten, po którym sukcesya spada, w czasie zapisania swęcy pretensyi, zostawał jeszcze przy życiu i onę sam zalikwidował.

10. Jeżeli kto już po likwidacyi, przez ceszą zlewek Prawa długu iakowego lub pretensyi nabył, tedy nietylko ustąpiony sobie dokument, ale też oraz zaświadczoną przez sąd lub publicznego notaryusza cęfłą onego złożyć obowiązany będzie.

11. Jeżeli wierzyciele weale albo tylko w części są małoletniemi, na ow czas wydanie obligowej rekognicyi ich opiekunowi inaczej nastąpić nie może, aż gdy tenże dekretem sądu pupilarnego pokaże się być do tego autoryzowanym.

12. Niezachowujący wyżej wyrażonych przepisow, nie będzie mógł ani wydania sobie obligowej rekognicyi, ani gotowych pieniędzy użyłkować, i takowe w depozyt oddane zostaną.— Dan w Warsz: d. 18. Listo: 1799.

Pełnomocni Kommissarze N. K. Jmć Pruskiego do uregulowania długow K. Jmci Stanisława Augusta i bywsej Rzpltey Pol: de STEUDENER de KUJAWA.

z Wiednia dnia 15. Listopada.

Nadzwyczajny dodatek do Gazety Dworskiej pod dniem 11. donosi co następuje.— „Oznajmiono już było dawniej, iakie uśłowienia przedbrał nieprzyjaciół z główną siłą swoią w okolicach gorzyskich pod Coni stający, dla opanowania ważnego stanowiska Mondovi, równie iak mu się zamyśl iego nie udało. Ponieważ w tymże samym czasie ścigał do siebie znaczne siły z doliny Suza, a najznakomitszą część onych zebrał na lewym brzegu rzeki Stura, i zagrażał lewemu skrzydłowi armii Cesarzskiej pod Montenara stojącemu, przeto G. Melas znalazł potrzebą atakować nieprzyjaciela w tym groźnym stanowisku pomimo korzystney pozycyi iego. Czas ataku był naznaczony na dzień 31. p. m. o świcie, a wojska do tego przeznaczone podzieliły się na dwie kolumny, pierwsza pod dowództwem F. M. L. Ott, druga pod F. M. L. Hulsnitz. Obiedwie kolumny przeszły przez mosty na Sturze założone, pierwsza pod Montenara, druga pod Castelletto. G. M. Sommariva miał rozkaz przejścia z trzecią kolumną gościńcem od Fossano, i upatrzenia najlepszego momentu do atakowania nieprzyjaciela od frontu. Dla przeszkodzenia przejściu temu, nieprzyjaciół osadził gorzyskie brzozi rzeki znaczną infanterją i licznymi armatami, i zdawał się chcieć bronić z wszelką uśliwością tak korzystney pozycyi. Tym czasem wspomniane kolumny po szczęśliwie odbytych przejściu, uderzyły na nieprzyjaciela o godzinie 7 zrana, a gdy przez dobrze użyty ogień nasz armatny, artyllerya nieprzyjacielska uciszyć się musiała, piechota nasza uderzyła na wzgorki mocnym ogniem z ręczney sztaby bronione, z taką natarczywością, iż nieprzyjaciół wkrótce wzgorki te opuścić był przymuszony. Kawalerya korzystając z tak pomyślny pory, z nadzwyczajną żywością uderzyła na nieprzyjacielską piechotę. A ponieważ atak razem od wszystkich trzech kolumn z szybkością był przypuszczony, przeto i skutek ze wszystkich stron był równie szczęśliwym i zwyciężkim. Kolumna F. M. L. Hulsnitz ścigała nieprzyjaciela aż do Ronchi i zapędziła go aż pod same armaty fortcey Coni. F. M. L. Ott z taką żywością nacierał na nieprzyjaciela, iż nie mogąc nigdzie się ostać, uciekł aż do Busca. Z równą szybkością G. M. Sommariva przedarł się aż do Valdigi i Padignasco. Przez nadzwyczajną tylko szybkość swoią nieprzyjaciół mógł uysć całkowitej klęski. Tym czasem zostawił na placu bitwy w zabitych i rannych przeszło tysiąc ludzi, zdobyłszy także na nim 800 niewolnika i 4 armaty. G. Melas nie może do-

syć wychwalić okazaną w tym zdarzeniu przozorność i dzielność Generałow, officerow, równie iak całego wojska. W dniu bitwy armia rozłożyła się nad rzeką Grana, lecz w dniu następnym G. Melas postanowił wzięść taką pozycyą, która go zrobi panem obu brzegow Stury, i postawi go w stanie, oddzielnym korpusom przeciw nieprzyjacielowi postawionym prędkie i dzielne zasylać posiłki. Utkutecznił on to już po części, wyławszy G. Latterman z 6 batallionami grenadyerow i 4 szwadronami huzarów, na wzmocnienie F. M. L. Keim, stojącego naprzeciw mocnym oddziałom nieprzyjaciela wyruszającym naprzód z doliny Suza.

z Londynu dnia 5. Listopada.

Na dniu 3. zrana przybył do Farnmouth Xiaże York wraz z G. Dundas. Admirał Duncan przyjmował go, a lud zradością wyprzął konie z pojazdu iego, i przyciągnął go przed dom admirała. Wczoraj zrana Xiaże ten przyjechał do Londynu.— Jeszcze pod dniem 20. Xiaże York przyślak z Hollandyi następującą depeszę do sekretarza stanu P. Dundas.

List Xiażęcia York z główney kwatery w Schager-Burg dnia 20. Paździer: 1799.

Zbliżona do zimy pora kazała mi się codziennie bardziej lękać, aby wszystkie moje uśłowienia nie zesły bez stanowiącego skutku. Niepodobieństwo załlonienia wojsk w czasie zimy w tak szczupłym obrębie, iaki zajmujemy, i niepewność odbierania w takiej porze żywności, dostatecznie mnie przekonały, iż nayprzyzwoitszym frzodkiem było odprowadzić armię do Anglij, i lubo utkutecznienie tego szrodku mogło wystawić armię na iaką stratę, ten jednak sposób zdawał mi się być nad wszystkie inne pożyteczniejszym.

Z tego przekonania boiażni większych szkod mogących wyniknąć z przewłoki, nakłoniła mnie do zawarcia łącznie z Vice-Admiralem Mitchell armistycium z Generałem Brune komendantem wojsk Francuzkich i Batawskich. Znajdziesz tu przyłączone iego artykuły, które lubo w sobie zawierają powrocie wielkiej liczby jencow teraz w naszych rękach będących, iestem atoli przekonany, iż J. K. Mość nie będzie ich uważać za zbytęzną nadgodę za tyle szacownych głów, któreby trzeba było utracić bez dopięcia zamierzonego celu, i gdy iedyny szrodek skutecznego bezpieczney retrady byłby polegał na szkodliwym sposobie zalania kraiu, co by za sobą pociągnęło kilkoletnie zniszczenie mieszkańcow pułnocney strony tey prowincyi, i stałoby się przeciwnym charakterowi i postępowaniu Narodu W. Brytanij. Jestem przekonany, iż pobudki którem przełożył, usprawiedliwią mnie przed J. K. Mością, iż to uczynilem nie czekając instrukcyow z Anglij, i że będę miał ukontentowanie dowiedzieć się, iż moy w tey mierze postępek otrzymał łaskawą J. K. Mei approbacyą.— Jestem &c. (Podpisano) Frederick.

Z powodu tey depeszy złożona była rada woienna na dniu 28. Paźdz: w przytomności ministrow stanu.— Xiaże dziedziczny Orani przybył już do Londynu wraz z Hr: Chatham. Gwardye i większa część wojska do 8 tyficy wynosząca z Hollandyi równie przybyła. Bardzo wiele żołnierzy iest chorych. Do Portsmouth przyjechał już kommissarz Francuzki dla wybrania na mocy kapitulacyi iehcow

(*) Specyfikacyi tey tit: Obwieszczenie dostac moga w Drukarni XX Piarow i w Kancorzo Gazety Korrespondenta. Exemplarz gr. 20.

Francuskiego. — Wojska *Rosyjskie* zajmą kwatery zimowe na wyspach *Jersey* i *Guernsey*, na pierwszej znajdować się będzie 5 tysięcy samych *Moskalow*; przeszło 500 cieśłow poślano tam dla robienia szafasów. Wojska *Angielskie* sprowadzone zollana do *Anglii*, reszta zaś do wyspy *Whigt*. — W *Hollandyi* każdy regiment kawalerii *Angielskiej* musiał zostawić przynajmniej do 200 koni, równie jak oficerowie, dla niedostatku okrętów przewozowych, i zaledwie 300 koni od każdego regimentu zabrać można było. Konie wypotrzebowały tam wszystkie zapasy siana i owsa, a armia mięsa i innych żywności. — G. *Brune* i *Vandamme* profilu *Xiążęcia d'York* o 12 koni oficerkich *Angielskich*, ofiarując zapłatę podług podanej ceny, *Xiąże* odeślat im konie z listem bardzo uprzejmym.

Deklaracya Imperatora *Rosyjskiego* do *Rzeszy Niemieckiej*, sprawiła tu wielkie wrażenie, i dała powód do różnych politycznych domysłów. Mowią, iż w konwencji przez *Xiążęcia York* zawartej mają się znajdować tajemne artykuły, które służą za pierwszy krok do pokoju. Słychać, iż *Francuzi* podali propozycyę zamiany G. *Don* zostającego jeszcze w areszcie w *Hollandyi*, za różnych więzionych *Irlandczykow*.

Ponieważ 5 do 7 okrętów liniowych od floty *Francuskiej* w *Breść* wyszło przed stanowisko portu, przeto Lord *Bridport* popłynął tam z 32 okrętami liniowymi, lecz okręty *Francuskie* cofnęły się zaraz do wewnętrznego stanowiska, poczem Lord *Bridport* powrócił nazad do *Torbay* na dniu 2. t. m. z 28 okrętami. — Słychać, iż *Xiąże Italicki* otrzyma od króla order podwiązki. — W *Lizbonie* 2 lekkie trzęsienia ziemi uczuć się dały. — Ostatni kuryer z *Peterzburga* przywiózł dla kapitana *Popham* mundur kawalera *Maltańskiego* w *Peterzburgu* haftowany. Przywiózł także 36 szpad w podarunku dla oficerów *Rosyjskich* meźnie w *Hollandyi* sprawujących się. — Fregata *Blonde* od 32 armat mająca prowadzić wojska z *Hollandyi*, zatoneła. Pod *Jarmuth* zatonał także jeden statek przewożowy z wojskiem. — Papiery nasze trzy procentowe stoją teraz na 60.

Z *Dublina* donoszą, iż na jednym zgromadzeniu w tym mieście zebranych, Unia przez nową rezolucyę odrzucona została. Vice-Król prosi o przyślanie posiłków od 15 tysięcy ludzi, które mu też poślano. Nie dawno bramy zamku w tym mieście, właśnie jak w czasie insurekcyi były zamknięte, a załoga miasta odebrała rozkaz być gotową do marszu. Lękano się rozruchów, lubo wszystko w spokojności zostało. Duch buntów i mordów tym bardziej się wzmacnia im insurencji coraz więcej pokładają nadziei w wypłynieniu floty *Breśkiej*.

Insurencji zbierają się mianowicie w okolicy *Limmerik*. Niedawno zabili tam w pobliskiej wsi oficyalistę W. Kanclerza *Irlandyi*, a ciało jego w rzekę wrzucili. Mowią, iż skupiło się do 40 tysięcy ludzi z rozmaitych okolic wyspy. — Dyrektorowie banku odprawili długą sessyę, po której ukończeniu wyłali deputowanych do ministra skarbowego. Mowią, iż kupcy nasi potrzebują wsparcia od rządu w affynacyach skarbowych, które im dane będą w hipotece ich towarów i posessyów. Wojska nasze w *Hollandyi* cierpiały wielki niedostatek żywności, i gdyby był *Xiąże York* zawieszenia broni nie zawarł, tedy wszystkie wojska poddaćby się musiały, gdyż mgła przy brzegach tak wielką była, iż nie mogłyby wsiadać na okręty. — Pomimo zawieszenia broni, wojska wielkim niewygodom podpadły. W domu *Xiążęcia York* wkwaterowano dwie kompanie grenadyerów. Oficerowie spali na słońcu, chociaż i tej wielkiej jest niedostatek, a ponieważ okolica liniów naszych została pod wodą, przeto szkodliwe skutki zalewu dadzą

się wojsku uczuć. — Od czasu zawieszenia broni najlepsze porozumienie między obu armiami zaczęło się. Niektorzy Generalowie nasi nie tylko oddali wizyty Generalom *Francuskim*, ale nadto iedli z nimi. Lift ieden donosi, iż General *Brune* był na obiedzie u *Xiążęcia York*, który go własnym pojazdem odwieść kazał. Tenże lift wychwala bardzo grzeczne obchodzenie się *Francuzów* z naszymi oficerami. — Pod *Dungeness* kapry *Francuskie* schwytały 14 naszych kupieckich okrętów. — Ostatnie listy z *Indyów wschodnich* donoszą o spilkę przez *Nababa* w *Dekanie* przeciw *Anglikom* uknowanym.

Rozchodzi się wiadomość, iż *Tomasz Grenville* ma powrócić do *Berlina* dla rozpoczęcia nowych negocyacyow, których istota nie jest jeszcze wiadomą, lecz które z powodu zdarzeń w *Szwajcaryi* i *Hollandyi* zaszłych, mają być stosowne do pokoiu, a ten sam domysł dostatecznym był na podniesienie papierów iednym procentem.

Tutejsze pisma publiczne zawierają następujące doniesienia o G. *Daendels*. General ten który tak znakomitą teraz w *Hollandyi* gra rolę, jest synem burmistrza miasta *Hatem* w *Geldryi*. Uczył się prawa w *Hardevyk*, lecz nigdy tego w praktyce nie miał. Przez niejakie czas bawił w *Dunkierce*, a potem w *Antwerpii* urządził legion *Batawski*, z którym pod komendą G. *Pichegru* do *Hollandyi* wkroczył. Talenta wojenne wyniosły go na stopień Generala. Ma dopiero lat 38. — Listy z *Dublina* donoszą, iż *Margrabia Cornwallis* urządził Vice-Króla *Irlandyi* chce złożyć. — Zabrane *Hiszpańskie* fregaty nie miały tyle bogactw, ile się spodziewano, gdyż wiele kosztownych sprzętów *Hiszpań* w morze wrzucił.

z *Paryża* dnia 3. *Listopada*.

Dyrektoryat w poselstwie swoim pod dniem 29 *Października*, donosząc o korzyściach odniesionych dnia 14 *Października* przez Generala *Championnet* nad korpusem *Austryackim* Generala *Klenau*, który z brzegu wschodniego *Rzpltey Liguryjskiej* wyparowany został, wyraża: Strata wojska naszego była bardzo mała, wzięliśmy zaś w niewolę 1,200 *Austryaków*, między którymi 24ch jest oficerów, zabraliśmy także 1,200 fuzyi nowych, 400 karabinów i 160 koni i mułów z ekwipażami.

Armia *Francuska* we *Włoszech* ma być drugie tyle powiększona przez bataliony auxyliarne i kolumny gwardyow narodowych. Jeńców *Francuskich* z cytadeli *Turyńskiej* do *Pizzighetone* przeprowadzono. — Wojska nasze mają już podchodzić pod bramy *Turyń*.

Buonaparte miewa jeszcze częste konferencye z admirałem *Bruix*. Daie to powód do różnych domysłów względem przyszłego jego przeznaczenia. Tym czasem inni twierdzą, iż *Buonaparte* z początku żadney roli grać nie będzie, i prywatnie się zachowa, lecz radą swoją oyczynnie służyć będzie. Zona jego znajdzie się już w *Paryżu*. Uczta dla *Buonaparte* i *Moreau* przez członków ciała prawodawczego dawana będzie w świątyni zwycięstwa. — G. *Moreau* wzbraniał się przyjąć urząd ministra wojennego.

Czytamy tu następujący opis pensyow przeznaczonych dla agentów naszych dyplomatycznych. Ambassador w *Madrycie* otrzyma na rok 105,000. franków, sekretarz legacyi 9. tysięcy. Ambassador w *Berlinie* 90 tysięcy, sekretarz legacyi 9 tysięcy. Poseł w *Kopenhadze* 37500. sekretarz 4500. Poseł w *Hadze* 37500. sekretarz 6750. Poseł w *Helwecyi* 37500. sekretarz 4500. Poseł w *Genui* 22,500 sekretarz 3750. Poseł przy miastach *Anzeatycznych* 22,500. sekretarz 3200. Równie tyleż w *Ratybonie* i *Dreznie*. Poseł w *Kasfel* 18,750. sekretarz 3200. Poseł w *Darmstadt* 15. tysięcy, sekretarz 3200. — Słychać iż *Lucyan*

Buonaparte wyedzie w charakterze ambasadora do *Berlina*, sekretarzem zaś legacyi ma być Ob. *Bonneau*.

Syn *Lafajeta* służący w *Holandyi* pomiędzy gwardyą narodową, walczył w armii Generala *Brune* przeciwko *Anglikom* i *Moskalom*. Wiadomo jest, iż *Lafayette* winien był swoją wolność Generalowi *Buonaparte*. Obywatelka *Lafayette* nie mająca dotąd sposobności oświadczyć swoją wdzięczność temu wodzowi, w tych dniach dopiero uskutečniła ten obowiązek. „Jakże od czasu pozyskanej wolności powodzi się twemu mężowi, zapytał iey *Buonaparte*.„ —

Poeta *Włoski Gianni* od kilku dni znajduje się w *Paryżu*. Napisał on po *Włosku* Ode w siedmiu strofach pod tyt: *la Vendetta* i przypisał ją *Buonaparcie Włoskiemu*. *Buonaparte* czytał ją z zapalem w licznym towarzystwie.

Dwa nasze kapry napadły na ieden oddział okrętów *Angielskich* z *Hollandyi* z wojskiem powracających. Zaięły ieden okręt z 35 ludźmi z gwardyi *Krolewskiej* wraz z pułkownikiem, tudzież 19 pięknych koni. — *Mafsen* podczas ataków w *Szwajcaryi*, walczył na czele grenadyerów. Został on z konia strąconym, jednak bez szwanku. — Obieżdża on teraz armią swoją od *Bazylei* aż do *Sargans* w przeźrzeni 40 mil rozłożoną. — Dnia 28 *Paźd*: 1300 *Szuanow* pod *Mortain* zostało pobitych, tyleż pod *Bayeux*. Odebrano im 3 tysiące ładunków i ważną korespondencyę z *Anglią* utrzymywaną. — Przyjaciel *Praw* twierdzi, iż *Buonaparte* prenumerował wszystkie tutejsze dzienniki. Nie mogłby dla siebie wymyślić większy meki, iak gdyby ie wszystkie chciał czytać. — Konie bronzowe z *Wenecyi* mają być na placu zwycięstwa postawione. — *Perrochel* nasz ambassador w *Szwajcaryi* wziął dymissyę, miejsce po nim zastąpi Ob. *Pichon* w charakterze sprawującego interessa. — *Sieyes* swoy professoryat grammatyki odstąpił dla Ob. *Desfontaines*. — Wnagrodę utraconych pieniędzy i sprzętów w czasie nieszczęśliwego zdarzenia pod *Rastad*, naznaczono 176,903. franków dla Ob. *Jean-Debry*, 64,503. dla wdowy *Roberjot*; 64 tysiące dla obu corek Ob. *Bonnier*, i tyleż dla Ob. *Rosenstiel*. — Jeszcze tu nieprzešlaia mówić o pokoju, naznaczając *Akwisgran* na miejsce do kongressu.

Dzienniki tutejsze utrzymują, iż wiadomości *Angielskie* o śmierci *Tippo-Saiba* iakkolwiek urzędownie ogłoszone były, są jednak zmyślone. — Pod *Auxerre* znaleziono nieznanome *Rzymskie* pieniądze z głową *Tyberjusza* i siedzącą *Cerera*, tudzież z podpisem *Pontif*: *Max*. —

Czynią tu następujący obrachunek wyszłych z druku książek od *Nivos* 6. do *Frimaire* 7 roku. Wyszło w tym czasie we *Francyi* 1562 dzieł. Z tych 17. było moralnych, 183. romansow, tyleż sztuk teatralnych, reszta w materjach fizycznych i matematycznych.

Mowią, iż *Berthier* ma się oświadczyć że nie przyjmie urzędu ministra wojennego.

Nie przešlaia tu zapewniać, iż Rząd jest mocno usposobiony do rozpoczęcia negocyacyow na zawarcie powszechnego pokoju. Jeden z naszych Dzienników wyraża, iż Dyrektor *Cisalpiński Sopranzi* był zle od *Buonaparte* przyjęty. Z mowy zaś Prezydenta *Gohier* spodziewać się potrzeba, iż Dyrektoryat zostawi *Szwajcaryę* zupełnie niepodległą bez wdawania się w najmniejszej rzeczy do wewnętrzney tego kraju Administracyi.

Pewną jest rzeczą, iż miejsce Ob. *Guillemardet* poślą naszego w *Hiszpanij*, zastąpi Ob. *Bourgoing*, który tam dawniej w tymże samym charakterze został. — Szalupa *Przemysł* musiała się poddać fregacie *Angielskiej Emilia*. Weszło zaraz na nią 6. maytkow *Angiel-*

skich. Lecz w tym momencie powstała burza, a Kapitan szalupy korzystając z niej zrobił wielki rozruch. Za pomocą swoich marytków, pokonał 6. Anglików, a tak wydobywszy się na wolność, zawinął do jednego portu Francuskiego w Departamencie Finistère. — Kapry nasze z Boulogne i Calais miały dosyć szczęścia, w 3. niefiacach schwyciły 66. fraków wartujących przeszło 6 millionów franków. Znajdowało się na nich 577. Anglików i 52. jeńców Francuskich. — Mówią iż autorem sprowadzenia Generała Buonaparte z Egiptu był Sieyes.

z Paryża dnia 6. Listopada.

Rozchodzi się wiadomość, iż armie Helwecka, Alpejska i Włoska, mają być połączone pod komendą Generała Buonaparte, i że Moreau, Massena, Bernadotte i Lecourbe dowodzić będą wraz z nim różnymi korpusami wojska.

Na obiedzie w kościele zwycięstwa (dawny S. Sulpicyusza) dla Generałów Buonaparte i Moreau zapowiedzianym, ma się znajdować 700 osób, to jest 200. zaproszonych, a 500. z obydwoch Rad, gdyż reszta nie chciała się przyłożyć do wydatków. Spodziewać się należy, iż w tym dniu będzie można z pewnością poznać przeznaczenie tych dwóch wodzów. — Generał Fion jeden z oskarżonych o konspiracyę Babeufa, przywrocony jest do służby jako szef batalionu w legii Franków pułkowych. — Pomiedzy ekwipażami floty Breteuskiej z powodu zaległego żołdu dało się widzieć niejakie nieukontentowanie, z tej przyczyny rozdano im część ich należności.

Buonaparte i Monge złożyli w Instytucie następujące opisanie. W Rozecie znaleziono tablicę na której były odrysowane czyli wyryte trzy kolumny, z trzema napisami, jednym w hieroglifach, drugim w języku Koptów, trzecim po Grecku. Napisy w języku Koptów, i Greckim wyrażają pod którym z Ptolomeuszów wszystkie kanały Egipskie były wyczyszczone, i jak wiele kosztowały. Zdaje się, iż kolumna z hieroglifami też samo wyraża. Otoż to jest jedyny sposób nabycia iakichś wiadomości w tym dotąd niezrozumianym języku. Lecz ten nie jest ostatni: w wyższym Egipcie znaleziono tysiące napisów hieroglificznych. Kommissya z uczonych ludzi złożona, zatrudnia się przeryfowaniem onych, i ułożeniem z nich niejakiego alfabetu, a praca ich już jest dosyć posunięta. Gdy na rozkaz jednego z naszych Generałów szukano dawnych kraiowych monet, mieszkańcy tamtejsi znaleźli dosyć znaczne hieroglificzne pismo w trąbkę zwinięte. To pismo oddane zostanie do Biblioteki Narodowej, będzie to najdawniejszy, najznaczniejszy i nayaumentyczny tego rodzaju zabytek. W fundamentach Alexandryi znaleziono małą statuetkę kobiety ubranej podług dzisiejszego naszych kobiet zwyczajowi, z małą nawet różnicą w trzęsieniu włosów. W jednym starym kościele znaleziono Zodyak podobny do naszych. Mamy także nader interesujące tłumaczenia względem kształtu piramid, względem kamieni z których były robione, względem ich fundamentów ich przeznaczenia &c. Nie mamy względem kanału w Suez, znalezionych onego szladow, rozpoczętego czyszczenia, pożytków tego kanału, o czacie w którym najstaranniej mógł być utrzymywany i kiedy nawięcej był zaniedbanym &c. &c.

Mówią iż Buonaparte nalega na wszystkich Deputowanych do ciała Prawodawczego, ażeby się zatrudnili ustawą Prawa Cywilnego. Uważano iż ten wódz nieznajdował się ani przy oddawaniu sztandarów Austriacko-Rosyjskich, ani na obiedzie który Barras dawał w tymże dniu dla wszystkich Generałów i wszystkich Ambassadors.

Nikt niewątpi iż prawo przymuszony pożyczki odwołany będzie, sposób tylko ustanowienia innego dzieli umyły. Wybrana summa dochodzi już do sześciu millionów.

Donoszą z Madrytu pod dniem 21. co następuje: „Rozchodzi się pogłoska, iż przybyli tu negocjatorowie umocowani do podania zasad pa-

cyfikacyi generalnej. W Aranjuez odprawiają się często Rady Stanu, na które Xiążę pokoiu po kilka razy był wezwany. Inni domyślają się, iż te konferencye nie mają innego celu iak tylko zapobieżenie coraz gwałtowniejszemu niedostatkowi skarbu.

Powszechnie zgadzają się, iż Massena nie może długo zostawać w Szwajcaryi wycieńczonej z żywności i furazów, co się każe domyślać iż przeniesie teatr wojny do Szwabii, gdzie armia Francuska znajdzie wszelkie dla siebie potrzeby. (Propagateur.)

Politycy Paryżcy mocno są przekonani, iż neutralność Holandyi jest celem teraźniejszych rozpoczętych negocjacyow.

Nowa Antrepyza Opery rozpoczęła się dnia wczorajszego od sztuki pod tytułem: Karawana do Kairu. Jeden z młodych Mameluków przez Buonaparte przywiezionych, znajdował się na niej, a gdy mu się wszyscy przypatrywali, on całą uwagę zwracał na scenę, niezmiernie zadziwiony widząc wszystkie zwyczaje i ubiory kraiu swojego.

z Konstantynopola d. 10. Paździer:

Flotylla Rosyjska z czarnego morza stanęła w tutejszym kanale pod komendą P. Pułowskina, składa się z 3 fregat i 10 przewożowych statków mających na sobie 1500 do wyładowania ludzi, przeznaczonych do Neapolu na leibgardyę dla Króla obojga Sycylii. Za najpierwszym wiatrem cała dywizya wzmocniona jeszcze 3 statkami, pusił się na morze. — Sidney Smith przed 10 dniami znajdował się w Rodzie, popłynął potem do Cypru i czynił przygotowania do nowego na Egipsk nayscia.

z Hagi d. 5. Listopada.

Wczoray wybawiciel Holandyi G. Brune powracając z Amsterdamu wieźdzał do miasta naszego przy wystrzale armat i okrzykach radosnych. Cały garnizon pod bronią stojący był od niego musztrowany na polu marsowym. Ma tu założyć swoją główną kwaterę. Kosztowna szpada przeznaczona jest dla niego na podarunek. G. Daendels, Dumonceau i wielu innych officerów odbiorą także nagrody. Mają być także rozdane rozmaite awanse. Jeden prosty żołnierz z gwardyi Narodowej nazwiskiem Vink został mianowany podporucznikiem przez G. Brune. Anglicy i Moskale po większej części wśiedli już na okręty. Wiele wojska Francuskiego pomaszzerowało nad Ren. — Straty w teraźniejszej kampanii rachujemy 7 do 8 tysięcy ludzi. — Florent Guyot bywszy minister Francuski miał wczoray audyencyę pożegnania, i iedzie prosto do Paryża, gdzie go ważniejsze ma czekać przeznaczenie. — Głoszą tu teraz, iż Generał Rosyjski Hermann, po bitwie w której opuszczone przez Anglików wojsko jego pobite zostało, tułał się z 22 Moskalami po wzgórkach nadmorskich piaszczystych, i znaleziono go więcej umarłego iak żywego z niedostatku żywności.

z Karlsruhe d. 3. Listopada.

Francuzi na dniu 2 weszli do Durlach, w wieczor znowu cofnęli się. 40 kawalerzystów uderzyło na stojący patrol Cesarzski pod Wolfartsweyer i z nim się uciierało. — Dziś zrana o godzinie 11. 55et Francuzów znowu do Durlach wtargnęło, i tam w kwaterach stanęło.

z Heilbronn d. 5. Listopada.

Francuzi atakowali G. Hohenzollern na dniu 3. t. m. pod Bittigheim i Marbach, lecz ten nawzajem uderzywszy na dywizyę G. Ney pod Freudenthal, odparł Francuzów, i ci cofnęli się ku Eppingen. Francuzi stracili do 100 ludzi i 2 polowe armaty. Zdaje się iednak, iż od przedsięwzięcia swego w dalszym wkraczaniu bynajmniej nie odstąpili, gdyż zbierają mocne siły, i zamyślają uderzyć na Lauffen. Pogłoska iakoby G. Ney miał być rannym jest nie pewna. W kraiu Wirtemberskim Francuzi mocne wybierają kontrybucye. — Dziś przez cały dzień słyszemy tu kanonadę, nie wiemy iednak z kąd pochodzi. Mówią, iż Francuzi

przedarli się aż za Bretten. Słychać, iż G. Lecourbe wkrótce odda komendę G. Brune, sam zaś uda się do Szwajcaryi.

z Frankfurtu d. 6. Listopada.

Podług niektórych listów domyślają się, iż Arcy-Xiążę Karol wyjedzie do Wiednia. — Mówią iż na miejsce Hrabiego Kobenzl z Peterzburga dla słabości zdrowia powracającego, poślany tam będzie Generał Bellegarde.

Gazeta z głównej kwatery Cesarzkiej wychodząca zawiera w sobie osobliwszą odezwę, w której między innemi wyrażono jest „Dla utrzymania niepodległości Niemieckiej uchwalono wprawdzie na sejmie Rzeszy, pięciorakie kontyngens, lecz nie myślą o wykonaniu tej uchwały. Jeżeli to wszystko nie jest próżną formalnością; tedy należy aby wystawić wistocie iak najsprężej oznaczone wojsko. Lecz jeżeli oddzielne stany własnymi interesami zaprzatać się będą, a nie myśleć o wielkim powszechnym celu, na owczas znowu może się ziścić to co powiedziano Dum Roma deliberat perit Saguntum — Xiążę Suwarow chciał aby w Augsburgu umieszczono w domach obywatelskich 4. tysiące Moskalów rannych, lecz miasto wymowiło się od tego. — Przez Grosgerau przejeżdżał kuryer z Wiednia do Paryża.

z Szwajcaryi dnia 30. Paździer:

Pewną jest rzeczą, iż Luciensteig ani jest opuszczony od Austriaków, ani wysadzony na powietrze. Powodem do tej pogłoski było trafunkowe wysadzenie miny w tym mieście. — Równie nie pewną pogłoską jest zawieszenie broni tyjące się Szwajcaryi. — Codzień większe nad naszym horyzontem politycznym zbierają się chmury, i spodziewamy się wielkiej w kraiu naszym odmiany. — Massena armią swoją nie rozłożył nad samym Renem, ale ją trzyma nieco wlecz za rzeką Thur. Brzegi Renu są broniące małemi oddziałami, w St. Gall i Sargans stoją dwie dywizye.

z Manheimu dnia 10. Listopada.

Armia Reńska Francuska od kilku dni cofnęła się na wszystkich punktach, odstąpiła od blokady Philipsburga i wzięła pozycyę bardziey skoncentrowaną. Lewe iey skrzydło stoi pod Heidelbergiem, srzodek w Schwetzingen, a prawe skrzydło nad Renem. Biorąc miarę z szacupley liczby rannych żołnierzy tu sprowadzonych, zdaje się, iż żadney wielkiej akcji nie było.

Dnia 11. Listopada. — W pozycyi wojska Francuskiego żadna nie zaszła odmiana, prócz, iż wczoray pod Wisloch zrobiło poruszenie na przód, i z tej okazji przyszło pomiędzy forpocztami do utarczki. Kwatera G. Lecourbe zawsze się tu jeszcze znajduje. Wojsko Francuskie ułapiło zupełnie z Bergstrasse i prawego brzegu Neckaru, zawczoray iednak mały korpus znowu przez Landenburg ku Weinheim wkroczyło.

z Augsburga dnia 5. Listopada.

Dotąd jeszcze nie można zgadnąć, dla czego Moskale tak daleko za linię teatru wojny do swoich zimowych leżow cofają się, i dla czego nie nie przykładają się do wspierania wojsk Cesarzkich przy nowym armii Reńskiej Francuskiej do Szwabii wkraczaniu. — W głównej kwaterze Rosyjskiej mówią, iż większa część armii Rosyjskiej pojdzie daley w głąb Bawaryi, a główna kwatera przeniesie się do Landshut.

Dnia 7. Listopada. — Wczoray w wieczor o godzinie 8. Xiążę Italicki Rosyjski i Cesarzki F. M. Hr. Suwarow Rymnicki, przybył do naszego miasta, i założył w nim główną kwaterę swoją. — Armia Rosyjska zajmuje zimowe kwatery swoje pomiędzy Iller, Dunajem i Lech. Z Lindau pod d. 4 donoszą co następuje. Francuzi stoją tylko o 2 mile od Kairu, przez Ren iednak nie przeszli. Massena nieche daley tam wkraczać, dopoki Arcy-Xiążę wokolicy Saffazy pozostanie. Poruszenia armii Reńskiej Francuskiej nie potrafiły Arcy-Xiążęcia ruszyć z jego pozycyow w niższej Szwabii.

z Saffazy dnia 6. Listopada.

Nie Arcy-Xiążę Karol lecz G. Starray znajduje się w Singen. Pierwszy ma zawsze kwaterę swoją w Donaueschingen. O przeysciu Renu już teraz nie myślimy, chcemy tylko przeistać na obronie granicy Renu.

z Berny dnia 30. Października.

Ciało Prawodawcze Helweckie uchwaliło co następuje: Ciało Praw: zważywszy potrzebę przez zaciągnięcie

wojła umiarkowanego do sił Rzpltej, ziednać iey powa-
ga iaka iey jako niepodległemu krajowi należy, stanowi.
1. Dyrekt: Wykon: ma podać jak najszybciej opisane do-
chodów Rzpltej. 2. To opisane ma zawierać wiadomość
o źródłach Rzpltej bądź w podatkach lub trwających lub
upadłych, bądź w dobrach wszelkiego rodzaju, oraz do-
kładny stan ile być może niezaspłaconych długów Rzpltej.
3. Dyrektoryat procz tego wezwany jest, ażeby podał Ci-
ta Prawod. dokładny obraz trudności i zaważ iakich do-
znaje wykonanie praw względem podatków i sposobu
ich wybierania. 4. Ażeby do tego przyłączył rys potrzeb
Rzpltej na przyszły rok, oraz plan stosowny do potrzeb
skarbu, nad którymby się naradzano natychmiast. 5. Aże-
by w ułożeniu tego planu zwrócić uwagę na potrzebne
summy do utrzymania korpusu wojsk stosownie do sił
Rzpltej i teraźniejszego stanu.

Na jednym z ostatnich posiedzeń wielkiej Rady, U-
steri podał nowy projekt podziału Helweyji. Podług nie-
go Rzplta będzie podzielona na 90 okręgów, a każdy o-
kręg na 4 podziały około 1000 mieszkańców w sobie za-
wierające. Każdy podział ma mieć osobny Trybunał po-
koju, i mianować 10 Reprezentantów. Władza Wyko-
nawcza ma być powierzona dziewięciu Członkom, i
mieć swoich Ministrów etc. Ciało Prawodawcze dwie
mieć będzie izby, jedna z 48, druga z 96. członków zło-
żone.

z Strazburga dnia 3. Listopada.

Podług doniesienia G. Lecourbe przez Kommissarza
Centralnego Ob. Christiani ogłoszonego, armia Reńska
zajmowała Carlsruhe, Durlach, Pforzheim, Bisingheim,
Lauffen i Heilbronn. — List z Bazylei pod d. 30. p. m. za-
wiera w sobie, iż korpus wojsk Austriackiego od 10.
tylęcy ludzi, wzmocnione 5. tylicami wiesniaków z
Bryzgowii, zebrało się w czarnym lesie i przeszło już aż
do Schopfheim, gdzie codziennie słyszą się uderzki.
Spodziewamy się co moment przystąpi Francuzów przez
Ren od strony Ragatz. General Massena udał się do Sar-
gans; gdzie się iż ma zamiar wkroczyć do Gryzonów i do
Woralbergu.

Dnia 4. — Ostatniej nocy korpus wojsk przeszedł na
prawy brzeg przy Kehl. Wszytko jest w pogotowiu do
ataku.

z Bazylei dnia 4. Listopada.

Mówią, iż ma być rozpoczęta dobrowolna składka
na potrzeby armii Francuskiej. Dyrektoryat Helwecki wy-
stał do Paryża Ob. Jenner w interesie pożyczki. — Po-
dlug rozkazu G. Masseny wojska Francuskie które ie-
szcze w Thur znajdowały, mają się pomyknąć ku Bising-
gen i St Gall, inne poszły już ku Baden i Winterthur.

z Bruzelli dnia 6. Listopada.

Liczba wojsk Francuskich mających wkrótce ustatkować
z Holandyi jest 12 tylicy tak kawalerji iako i infanterji.
Ten korpus uda się prosto do Moguncyi i zostawiać
będzie pod dowództwem G. Vandamme.

z Stugardu dnia 6. Listopada.

Francuzi ustatkali na nowo z Maulbronn Grafenhau-
sen, Birkenfeldt, i Pforzheim, a Austriacy z bliska za-
niemi się pomykali. Dnia wczorajszego wieczorem hu-
łani Austriacy weszli do Maulbronn. Dowiadujemy się
także od strony Necker, iż wojska Cesarzkie były wczoraj
w Furfeld. Zapewniamy, iż dziś miał nastąpić generalny
atak na cały linii.

Od granic Włoskich d. 3. Listopada.

Ponieważ Generał Melas posłał kilka batali-
onów dla wzmocnienia G. Karaczay opierają-
cego się dalszemu nieprzyjaciela ku Tortonie
wkraczaniu, przeto G. Championnet na dniu
28. przypuścił atak między Ceva i Mondovi,
który nie udał mu się wprawdzie i utracił w nim
do 500. ludzi wraz z G. Grenelle; lecz nazajutrz
przyszło do nowej bitwy, o której nie mamy
jeszcze wiadomości. Tyle tylko doszło do nas,
iż nieprzyjaciół przedarł się do Fossano i Scut-
gliano; Coni zaś od oblężenia zostało uwolnione.
Podług listów z Turynu pod dniem 30. Paz-
dziernika, Francuzi z drugiej strony przedzie-
rają się do Saluzzo i Saży.

Beschluss des Publicandum.

- 8) für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der öko-
nomischen Baukunst, Fünf Thaler;
- 9) für die jährliche Dauer des Unterrichts in der Stadt-
Baukunst, Sechs Thaler;
- 10) für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der
Strom- und Teich-Baukunst, Sechs Thaler;
- 11) für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der
Schleusen-Hafen-Brücken- und Wege-Baukunst, 6. Thaler;
- 12) für die jährliche Dauer des Unterrichts in der Feld-
messkunst, im Niveliren und in der Situationszeichnung,
Drey Thaler;
- 13) für die halbjährige Dauer des Unterrichts im Ge-
schäfts-Styl, Drey Thaler. Für den übrigen gesamteten Zei-
chen-Unterricht, wie auch für das Collegium der Geschi-
chte der Baukunst, soll für jetzt nichts weiter bezahlt, son-
dern dazu jedem Eleven gegen Vorzeigung des Rezeptions-
Scheins und der Matrikul, der unentgeltliche Zutritt ge-
stattet werden.

Dahingegen findet in der Regel keine Befreyung von
Entrichtung der obigermaßen festgesetzten Matrikul- und
Unterrichts-Gelder statt; jedoch bleibt es dem Curatorio
vorbehalten, einige Zöglinge, die bey vorzüglichen Talen-
ten arm sind, und sonst gute Zeugnisse ihres vorherigen
Fleißes und Wohlverhaltens vorbringen, durch einen
Freyschein von Bezahlung dieser Gelder zu dispensiren.

Was die Eigenschaften der, bey der Bau-Akademie

aufzunehmenden Eleven anbelangt, so soll in der Regel
keinem ein Rezeptions-Schein erteilt werden, wenn er
nicht ein Alter von Fünfzehn Jahren erreicht hat; nur in
außerordentlichen Fällen kann das Directorium der Lehr-
Anstalten eine Ausnahme verstaten.

Dahingegen kann die Befreyung der Unterrichts in der
freyen Handzeichnung, nach Befinden der Umstände, schon
vom zwölften Jahre an, statt finden.

Außerdem muß jeder bey der Bau-Akademie Aufzu-
nehmende

- a) eine gute leserliche Hand schreiben und über einen
ihm zu bestimmenden Gegenstand einen orthographisch-
richtigen Aufsatz verfassen können;
- b) eine Grundlage in lateinischer und französischer
Sprache besitzen;
- c) mit Fertigkeit alle Rechnungen, welche im gemeinen
Leben vorkommen, verrichten können; übrigens aber
- d) sich den Gesetzen der Bau-Akademie unterwerfen,
welche den Matrikul zur genauesten Nachachtung beige-
fügt werden sollen.

VI.

Betreffend die Dauer des gesamteten Bau-Studiums, so
werden, was den theoretischen Unterricht anbelangt, nach
der Bau-Akademie getroffenen Einrichtung, wornach mit
Ausschluss der Geschichte der Baukunst die sämtlichen
übrigen Collegia in einem Jahre angefangen und beendi-
get werden, die Feldmesser nur anderhalb Jahr, und die
Baukünstler 2. und halb Jahr zu Vollendung ihrer Studien
auf der Bau-Akademie nöthig haben, und es wird also zu
Vollendung des ganzen Studiums ein Zeitraum von Vier
Jahren erforderlich seyn, wenn die Eleven die Akademie
ohne Vorkenntnisse betreten.

Sollten indeß Eleven schon mit mehreren Kenntnissen
ausgerüstet zur Akademie kommen, so können sie von Be-
suchung der Collegien über diejenigen Wissenschaften be-
freyet werden; worin sie nach dem erhaltenen Examina-
tions Attest sich schon die hinlänglichen Kenntnisse erwor-
ben haben, und es soll ihnen dagegen frey stehen, nur
diejenigen Vorlesungen mit anzuhören, welche ihnen noch
besonders nöthig und nützlich sind; daher auch ein Eleve,
den Umständen nach, die Bau-Studien in einem kürzeren
Zeitraume als vier Jahre vollenden kann.

Da es aber insonderheit

VII.

der königliche Allerhöchste Dienst erfordert, daß vorzü-
glich tüchtige Feldmesser gebildet, und diese bey Vermes-
sungen angeestellt werden; so soll es einem jeden Eleven
freygestellt werden, wenn er in der Feldmesskunst sich die
nöthige Kenntniß erworben hat, auf das desfallige, gratis
zu erteilende Examinations-Attest der Direction, die Bau-
Akademie zu verlassen, und zu Vollendung seiner Bau-
Studien nach einiger beliebigen Zeit wieder einzutreten.

VIII.

Während der Zeit, daß die Eleven die Bau-Akademie
frequentiren, soll für deren praktische Unterweisung im
gesamteten Bauwesen, durch Modelle, auf alle nur mög-
liche Weise gesorgt werden, bis sie, nach hier gemachten
guten Fortschritten, bey den, in den königl. Residenzen
und in den Provinzen vorfallenden Bauten, mit Ruhen
praktisch beschäftigt, und dem Befinden nach, als Cadets
oder Aufseher angeestellt werden können; auch sollen zu
seiner Zeit einige Eleven, welche überhaupt den meisten
Fleiß und Application bezeigen, auch eine Aufgabe von
einer Wichtigkeit am besten bearbeitet haben, zur Be-
lohnung, um sich noch mehr vervollkommen zu können,
auf Reisen geschickt, und ihnen die zu dem Ende erforder-
lichen Reise-Gelder aus der Bau-Akademie-Casse bewilligt
werden.

IX.

Diejenigen Krieger- und Domainen-Kammern, welche
in ihren Departements tüchtige Subjekte haben, von wel-
chen zu hoffen ist, daß sie dereinst als Feldmesser oder
Baumeister, mit Nutzen angeestellt werden können, werden
nun dafür sorgen, daß solche vor dem ersten October oder
ersten April jedes Jahres hier eintreffen, weil ihnen sonst
der Unterricht im Zusammenhange nicht erteilt wer-
den kann.

Und damit man in der Folge von hieraus einige Eleven,
nach ihren besondern Fähigkeiten und Anlagen zu den in
den Provinzen vorfallenden Land- und Wasser-Bauten
selbst hinschicken, und sie dort praktisch beschäftigen kann;
so werden sämtliche Krieger- und Domainen-Kammern
angewiesen werden, mit Anfang eines jeden Jahres, eine
Nachweisung der in ihren Departements, für das Jahr zur
Ausführung kommenden Land- und Wasser-Bauten, an das
Curatorium der Bau-Akademie einzusenden.

X.

Für die Ausbildung der Bau Handwerker soll zwar zu-
nächst, durch den ihnen in den Provinzial-Kunstschulen
zu gebenden zweckmäßigen Unterricht gesorgt werden; de-
mohnerachtet aber soll auch solchen Bau-Gewerken, wel-
che vorzügliche Fähigkeiten und Talente besitzen, und
deshalb mit guten Zeugnissen von den Kunstschulen ver-
sehen sind, der freye und unentgeltliche Zutritt zu den je-
nigen Vorlesungen der Bau-Akademie, welche ihnen vorzü-
glich nützlich sind, gestattet werden; weshalb sie sich mit
den, von den Kunstschulen erhaltenen Attestat, nur an das
Directorium der Bau-Akademie wenden dürfen, welches
nach vorheriger Beurtheilung, in wie weit es ihnen nützlich
und vortheilhaft ist, dieses oder jenes Collegium vor-
andern zu frequentiren, ihnen dazu den nöthigen Erlaub-
nißschein unentgeltlich erteilen wird.

Schlüsszlich sollen

XI.

nach Seiner Königl. Majestät Allerhöchstem Befehl,
die in diesem Publicandum enthaltene Grundsätze und Vor-
schriften bey den Geschäften der Bau-Akademie so lange
zum Anhalten dienen, bis hinlängliche Erfahrungen voll-
ständigere Data liefern werden, um darnach ein ausführ-
liches Reglement auszuarbeiten und zu Seiner Königl. Ma-
jestät Allerhöchstem Befehl Vorzeigung vorlegen zu können,
welches hiernächst zu Jedermanns Wissenschaft öffentlich
bekannt gemacht werden soll. — Berlin den 6. July 1799.

Curatorium der Königlich Bau-Akademie.

Frh. v. Heinitz. Frh. v. Schroetter.

Reszta Uniwersatu.

- 8) Za półroczne lekcy w sztuce Ekonomiki budowniczey
5 Talarow;
- 9) Za roczne lekcy w sztuce budownictwa Mieyskiego
6. Talarow.
- 10) Za półroczne lekcy w sztuce o korzyściach rzek i sta-
wach, 6. Talarow.

11) Za półroczną informację w nauce o szluzach, portach,
mościach i drogach, 6. Talarow.

12) Za roczne dawane lekcy w sztuce Miernictwa Polo-
wego, Niwelowania i rysunkow sytuacyjnych, 5. Taler;

13) Za półroczne lekcy w nauce o stylu używanym w in-
terellach, 5. Taler. Co zaś do innych lekcy i informacji w
rynkach; iako też za naukę historyi budowniczey, od tych
nie ma być teraz nic płacono; lecz każdy z uczniow za okaza-
niem pozwolenia na pismo i metryki, bezpłatnie do użytko-
wania z tychże nauk będzie przypuszczonym.

Z drugiej strony nikt od opłaty wyżej oznaczonej za nau-
ki i od metryk uwolnionym być nie może: i tylko Kuratorom
zostawiona jest władza rozwiązywania niektórych uczniow od o-
bowiazku takowych opłat, przez wydanie im tym celem pismo.
Co się ma jednak rozumieć szczególniej o tych, którzy
przy znakomitym talencie są ubogimi, i popisując się będą
z dobrym świadectwem o swej dawniejszej pilności i nie-
nagannych postępach.

V.

Co się tyczy własności uczniow do Akademij budowniczey
mających się przyjmować; żadnemu z nich pozwolenie na
pismo wydane nie będzie przed dościslem lat 15. wieku, i
tylko w nadzwyczajnych przypadkach mogą zezwolić dyrekto-
rowie edukacyjni na jaką w tej mierze excepcyę.

Zas uczeleżanie na nauki ryfunkow ręcznych, może być
dozwolone podług okoliczności zaraz w 12 roku.

Procz tego każdy mający być przyjętym na Akademię bu-
downiczą, powinien

- a) mieć sposob pisania dobry, czytelny, podług prawideł
ortografii, i być w stanie zrobienia konceptu w materji, któ-
ra mu będzie naznaczoną;
- b) posiadać zasady językow Łacińskiego i Francuskiego;
- c) znać się na rachunkach w życiu polpolitym zachodzą-
cych; Nakoniec
- d) poddać się pod prawa Akademij; które przyłączone bę-
dą do metryk celem najszybszego onych zachowania.

VI.

Co się tyczy oznaczenia liczby lat dla wszystkich nauk bu-
downicznych; do takowych — co do informacji teorycznych po-
dlug urządzenia przez Akademię wydanego, iż wyłączać hi-
storyi sztuki budowniczey, wszystkie inne nauki w jednym ro-
ku zaczęte i ukończone być powinny. — Miernicy czyli Geo-
metrowie półtora roku, a pułtrzecia roku spofobiacy się w
sztuce budownictwa, dla zupełnego na Akademij nauk zakoń-
czenia potrzebować będą. Chcąc przeto zakończyć wszystkie
nauki, potrzeba będzie na to przeciągu czasu lat 4ch; Ikora
uczniowie przychodzący na Akademię nie mają żadnych w tych-
że umiejętnościach początkow.

Z tym wszystkim jeżeli uczniowie już w rozmaite wiado-
mości opatrzeni, przychodzą będą na Akademię, mogą być
uwolnieni od uczeleżania do klas na nauki, których podług
otrzymanego po odprawionym examinie zaświadczenia dośta-
teczne poznanie nabyl. A nawet będzie im wolno tym tylko
przyłączać się lekcyom, które jeszcze będą im szcze-
gólniej potrzebne i użyteczne; a przeto niektórzy uczniowie
w miarę zachodzących okoliczności wkrótszym czasie niż lat
4ch mogą zakończyć nauki swoje w sztuce budowniczey.

VII.

Ze zaś szczególniej szofa J. K. Mci wymaga zdalnych i
spofobnych Geometrow, celem zatrudnienia ich rozmiarami,
ma być z tym wolno każdemu z uczniow zaraz po nabyciu
potrzebnych w sztuce Miernictwa wiadomości, opuścić Aka-
demię za zaświadczeniem examinacyjnym dyrektorow, w tej
mierze bez opłaty wydać się mającym; a po niejakiem czasie
podług upodobania udać się znowu na tęż Akademię, celem
dopełnienia nauk budownictwa.

VIII.

W ciągu czasu w którym uczniowie na Akademij spofobić
się będą, Dyrektorowie podeymą wszelkiego, ile możności,
starania względem wprawy onych i ćwiczeń praktycznych
przez modele we wszystkich sztukach budowniczey częściami, do-
poki po uczynionym należytym w teży nauce postępku, nie
będą mogli być z pożytkiem zatrudnieni praktycznie przy bu-
dowlach, które w rezydencyonalnych Miasztach J. K. Mci lub
na Prowincjach zdarzyć się mogą, tudzież umieszczeni za Ka-
derow lub Inspektorow podług zachodzący potrzeby i okolicz-
ności. Niektórzy także uczniowie naznakomitszą pilność i
aplikacyę okazujący, gdy będą w stanie swego czasu wyko-
nać naznaczone im do zrobienia ważne iakie dzieło, za nad-
godę, oraz dla tym lepszego ieszcze wydolkonalenia się, wy-
ślani będą na wojaż; a potrzebny na to fundusz Akademij
budowniczey naznaczony im zostanie.

IX.

Kamery Woienno-Ekonomiczne mając w Departamentach
swoich sposobne subiekta, po których spodziewać się należy,
iż kiedyś na Geometrow lub Budowniczych mogliby być po-
żytecznie umieszczeni, podeymą staranie, aby takowe osoby
przed 1. Października lub 1. Kwietnia każdego roku tu stawili
się, ponieważ inaczej nie będą przypuszczeni do traktowania
nauk dla czerzowania ich ciągu.

Chcąc zaś aby w dalszym czasie niektórzy uczniowie w
miarę ich szczególnych spofobności i talentow wysłani byli
na Prowincye do dyrekcyi budow na lądzie i wodzie przed-
siabrać się mających, i przy nich zatrudnieni praktycznie,
wysłalić przeto Kamery Woienno-Ekonomiczne odbiorą zale-
cenie, aby na początku każdego roku przesyłali do Akade-
mij Budowniczey specyfikacyę takowych budowl lądowych i
wodnych, które w ich Departamentach tegoż roku wytlawić
się mają.

X.

Lubo zaś Rząd podeymie staranie, aby w szkołach prow-
incjonalnych kunsztow młodzież na rzemieślnikow budowniczych
była także należycie spofobiona; atoli osobom tym rzemie-
slom zatrudniającym się, gdy szczeólniejsze talenta posiadają
będą, i z tego powodu opatrzeni zostają w dobre ze szkół
świadectwa, ma być dozwolone bez opłaty uczeleżanie na
lekcy Akademij budowniczey, naywięcej im użyteczne, iako-
we osoby mogą się udać do dyrektorow Akademij; popisując
się z zaświadczeniami ze szkół pożytkanymi, którzy za poprze-
dzającym rozpoznaniem, czyli i jak? jest dla nich z pożytk-
kiem na te lub owe uczeleżać lekcy, wydadzą im bezpłatnie
potrzebne zaświadczenie na pismo.

XI.

Nasłatek: jest wolą J. K. Mci, aby przepisy i zasady w
niniejszym Uniwersale zawarte, dopoty Rażyły za prawidło
rzadzenia się Akademij budowniczey, poki dożyłszy doświad-
czenie nie da poznać lepszych środków, w miarę których
obszerne w tej okoliczności będzie mogło być zrobione urzą-
dzenie, i podane N. Panu do najwyższej Jego approbacyi.
Takowa organizacya będzie nadto celem powszechney wiado-
mości ogłoszona. — Dan w Berlinie dnia 6. Lipca 1799.

Baron de Heinitz. — Baron de Schroetter.
Kuratorowie Akademij J. K. Mci Budowniczey.